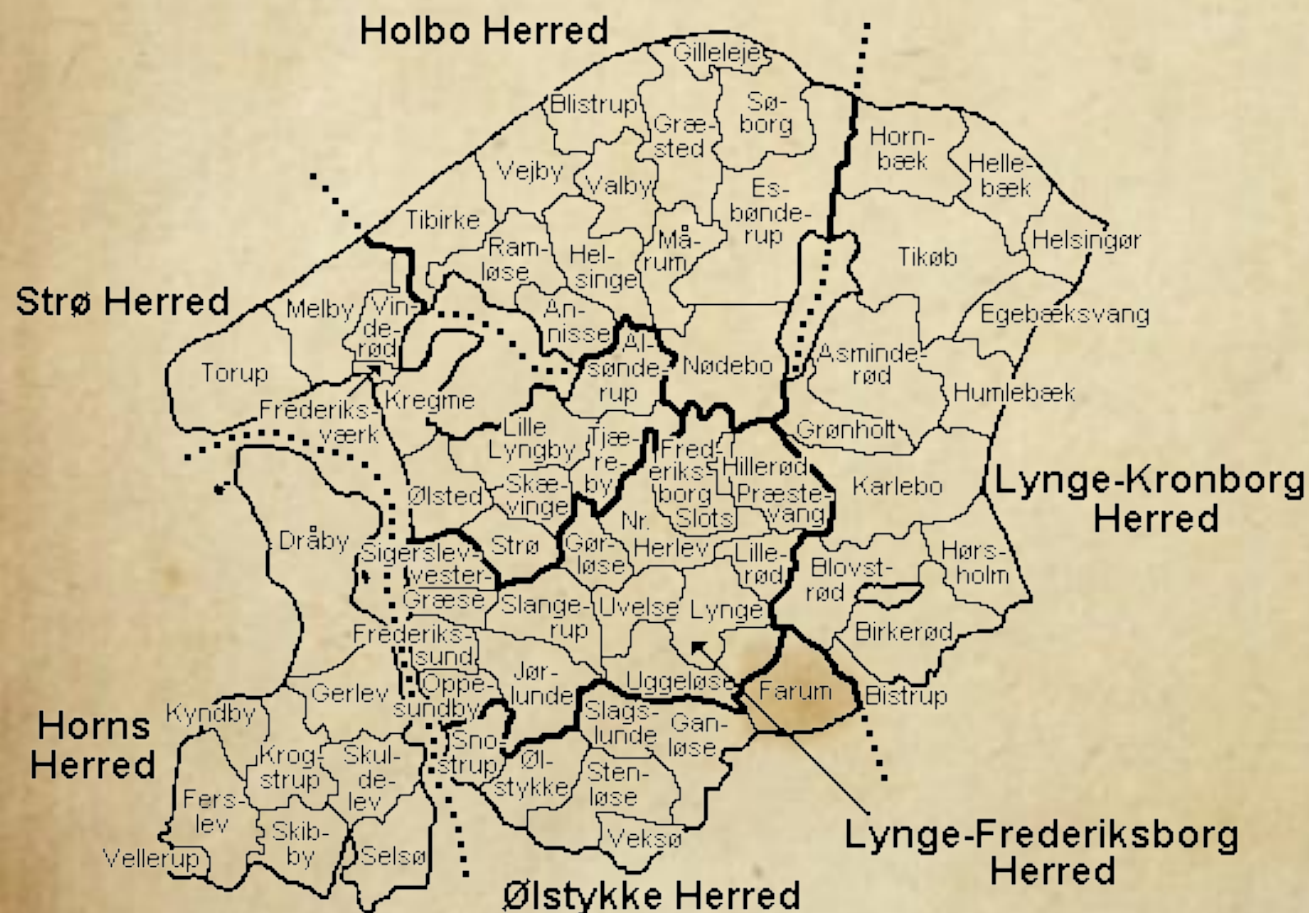

Værnepligt i Napoleonstiden

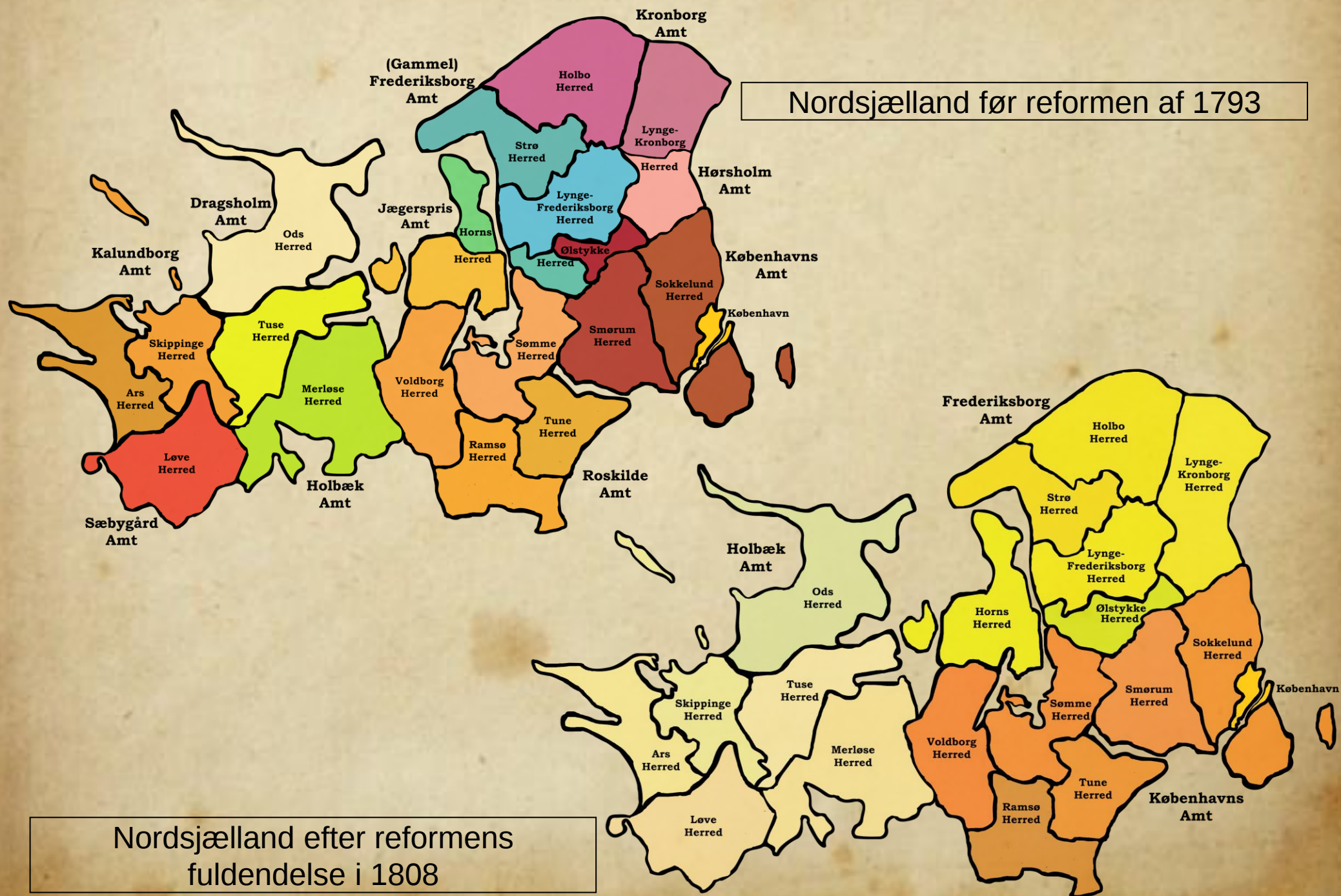
Med særligt blik på militserne i Nordsjælland

Helsingørs Byvåben
Kilde: Fritz Bentzon

Reformernes tid

Nordsjælland før reformen af 1793

Danmark før Napoleonstiden

"En Vagt ved Slottet i Kjøbenhavn i Friderich d. 4des Tid" (ca. 1700-1730), Det kongelige Bibliotek

Den gamle ordning: Stavnsbåndet

- *Landmilitzen* 1701-30 samt *stavnsbåndet* 1733-1788.
- Formålet: Erstatte hvervede tropper med danske bønder.
- Udskrivningen hvilede på godsejerne.
- På papiret var stavnsbåndet til for militærets skyld.
- I praksis blev stavnsbåndet brugt til at skaffe arbejdskraft.

Kilde: Det Kgl. Biblioteks billedsamling.
Dateret 1774.

Den nye ordning: Udskrivningsdistrikter

- Udskrivningen styret af kommisærer.
- Formålet: *Stadig* at erstatte hvervede tropper med danske bønder (sidste hvervede: 1808).
- Blev stadig kaldt "landmilits" langt op i 1800-tallet.
- 2 års aktiv tjeneste, 6 års indkaldelser.
- Borgere var undtaget, *men* skulle tjene i borgervæbningen.

Helsingør stillede med 3 afdelinger, ca. 280 borgere i alt (mere om dét).

Kommissærer i Nordsjælland

Udskrivningsdistrikt	Amter (plan af 1793)	Krigskommissærer	Årstal
1. Sjællandske	Holbæk, Frederiksborg, København, Roskilde	Frederik Andreas Pflueg	1790-1803
		Adolph Christoph Adam Normann	1803-1815

Uniform for Sø – og Landkrigskommissær (t.v.)

Uniform for *karakteriseret* generalkrigskommissær (t.h.)

Ovenover: Slægten Normanns våben

Englandskrigene:

En drivkraft for militære reformer

Førstekonsul Napoleon
Jean-Antoine Gros 1802

Kronprins Frederik (6.)

F.C. Gröger 1808
Frederiksborg Slot

Kong Georg/Jørgen 3.
William Beechey 1799/1800

1800: Det væbnede neutralitetsforbund

Fregatten FREYA i kamp med fire britiske fregatter den 25. juli 1800.

Gouache af C. C. Parnemann, 1803. Museet for Søfarts billedarkiv.

Den engelske invasion 1801

"Den engelske Flaade Nord for Helsingør marts 1801", kobberstik af Robert Pollard 1801.
Kilde: Det Kongelige Bibliotek.

Slaget på Reden 1801

"Den engelske parlamentær går i land under slaget på Reden"

Kilde: Lorentzen, C. A, 1802 (!), Frederiksborg Slot

Landeplagen fra 1801

Nr. 399.

F. L. Æ. Kunzen 1796

Så kæmped de hel-te fra an - den a - pril for fæd - re land, frihed og æ - re, at

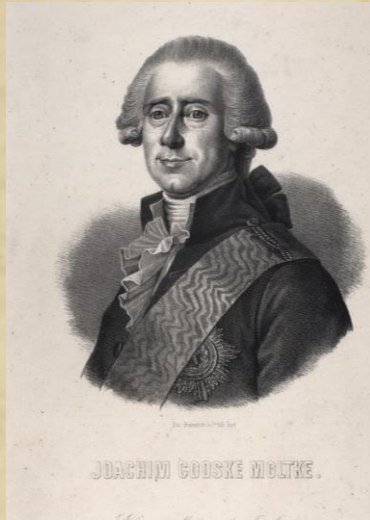
ræk-ke dem måt - te den stol - te fra Nil en krans, som de bed-ste kun bæ - re!

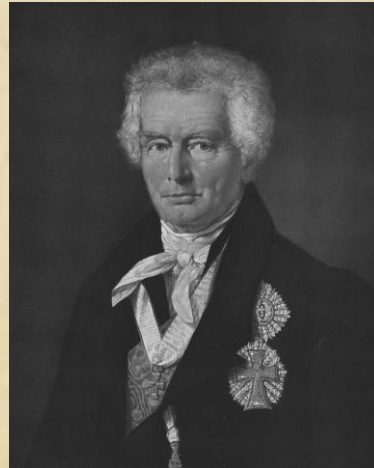
- Friedrich Ludwig Aemilius Kunzen til Enevold de Falsens *Festen i Valhal* (1796)
- Gottsche Hans Olsen *Saa kæmped de Helte af Anden April* (1801)
- Nikolaj Frederik Severin Grundtvig *I Hundrede Aar satte Fienden ei Fod* (1840)

De Røde Fjer overtager

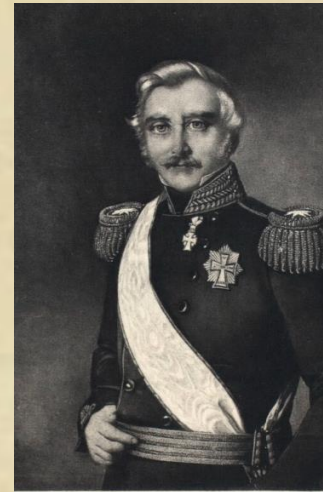
Danmark får sin helt egen militærjunta!

J. C. Moltke

C. D. F. Reventlow

F. Bauditz

F. C. C. Friboe

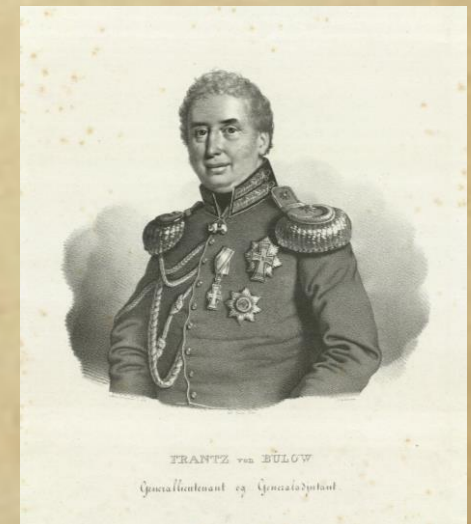
E. Schimmelmänn

C. Colbjørnsen

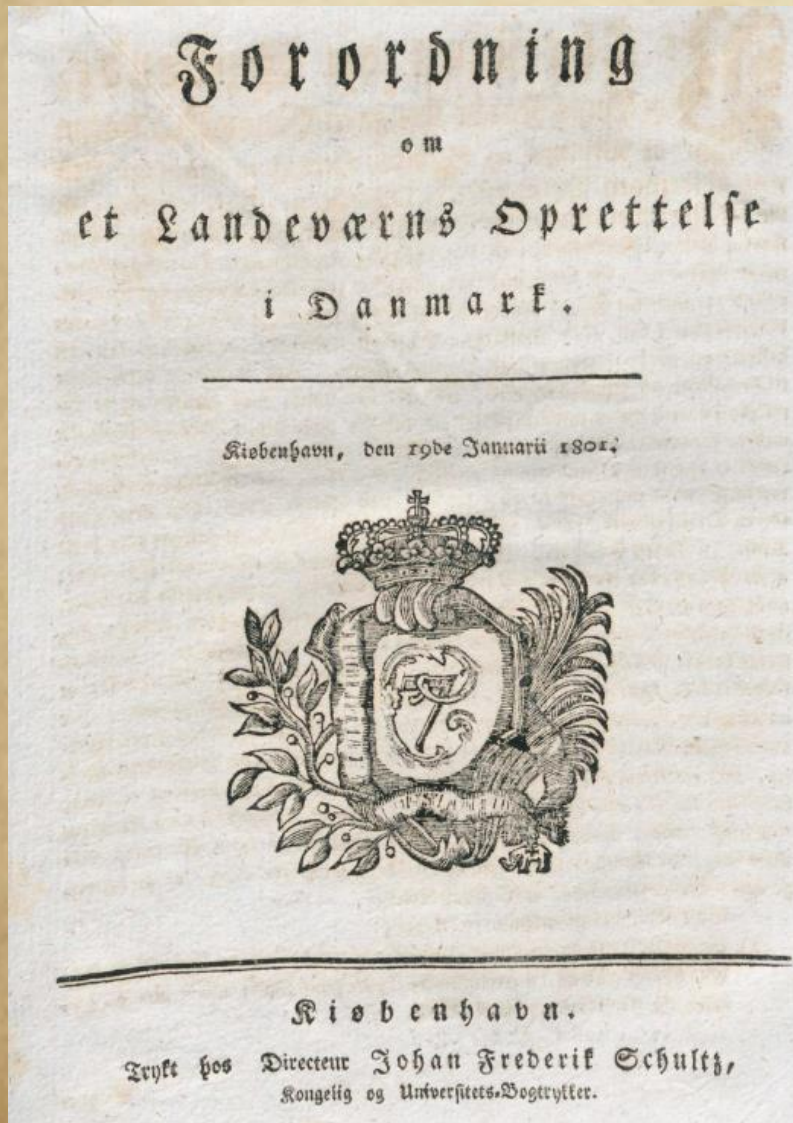

H. H. Rømeling

F. Bülow

Forordning om Oprettelse af et landeværn 19/1 1801

- Udskrivning af tidligere soldater.
- Gårdmænd, husmænd og karle.
- Aktiv tjeneste (øvelser) op til 32. år.
- Indskrevet som reserver op til 45. år.
- I praksis årgangene 1790-1800.
- Røde uniformer til udlevering af amtet.
- Våben på hærens centrale depoter.

I hele riget: 10 regimenter, 60 bataljoner på hver 4 kompagnier af 150 mand (36.000!)

- Nordre Sjællandske: 9 bataljoner (5400)

Eller: 20 mand per kilometer kystlinje

Landeværnsprovinserne og deres depoter

Cirkulære.

Pro Memoria.

Da Hans Kongelige Majestæt paa Cancelliets allerunderdanigste Foredstilling angaaende Landeværnets hensigtsmæssigste Indretning, allernaadigst har beføjet at resolvare saaledes:

I Henseende til Distrikternes Inddeeling.

Samtlige Landeværns-Corps inddeles i følgende Regiments Distrikter:

1. Det nordre Sjællandske.
Til samme høre Bataillonerne, som ere norden for den Linie, som trækkes fra Corpsen til København.
2. Det søndre Sjællandske.
Til samme regnes Bataillonerne, som ere sønden for den Linie, samt Døne Løsland, Møen og Fælster.
3. Det Fyenske.
Til samme høre Fyen og Langeland.
4. Det nordre Jydsk.
Bataillonerne norden for Limfjorden.
5. Det østre Jydsk.
De som ligge østen for Viborg og sønden for Limfjorden.
6. Det vestre Jydsk.
Alt hvad der er sønden for Limfjorden og vesten for Viborg.

Et Compagnie skal bestaae af 150 Mand, og anføres af een Capitain, een Premier-Lieutenant og een Second-Lieutenant. Tre Compagnier formerer en Bataillon under en Stabs-Officers Anførelse.

Ved hvert Compagnie ansættes 12 Underofficerer, de antages af Bataillons-Commandeuren. De tages helst af de nationale geboerne. De bør være forsynede med god Attest fra Regimentet, ved hvilket de have staaet. De som kunne friske bør fortrinligen tages til Underofficerer.

I Henseende til Landeværnets Vaaben m. v.

Disse bør være Beværer med Bajonetter, Sabel eller Pallascher, Pistoler, 2de trepundige Kanoner per Bataillon, desuden 3 Trommer per Compagnie.

Vaabene, Kanonerne og Trommene opbevares i Steder, hvor der ere Garnisoner, nemlig:

- For Sjælland
i København, Kjøge, Næstved, Corpsen, Roskilde, Kronborg og Slagelse.
- For Fyen
i Nyborg og Odense.
- For Jylland
i Fladstrand, Aalborg, Randers, Århus, Horsens, Fredericia og Vejle.

Herover: Cirkulære fra det danske kancelli den 28. februar 1801, underskrevet kronprinsen

Mundering - Landevæernet

Kongelig Resolution nr. 92/1801, Rigsarkivet
Fra venstre: Menig, officer

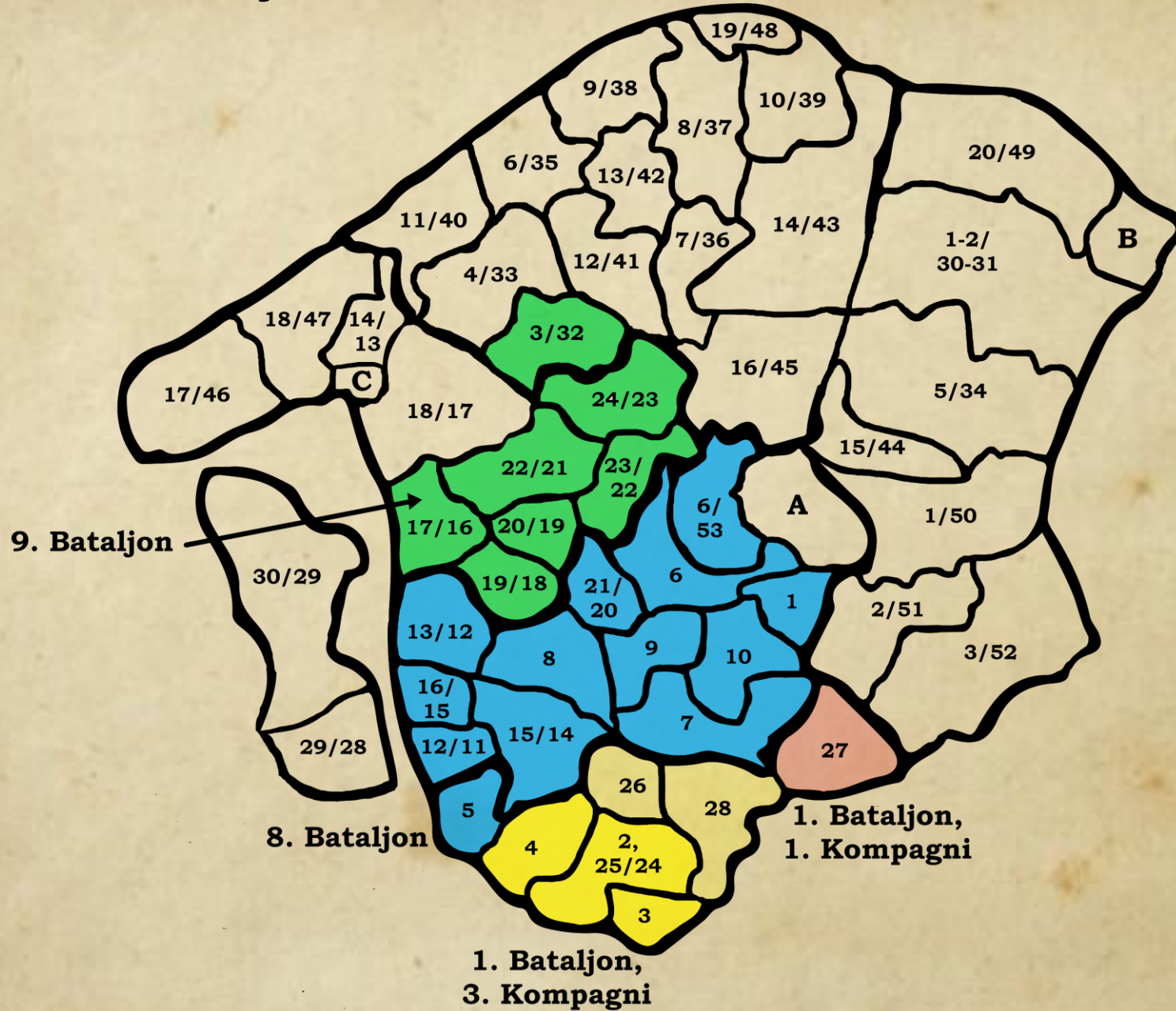
Landeværnsfaner,
Tøjhusmuseets Fanebog
Lappen tilhørte Hertugdømmerne

Landeværnets bevæbning

Landeværnsgevær m/1801, Kronborg geværfabrik

Nordre Sjællandske Landeværnsdistrikter

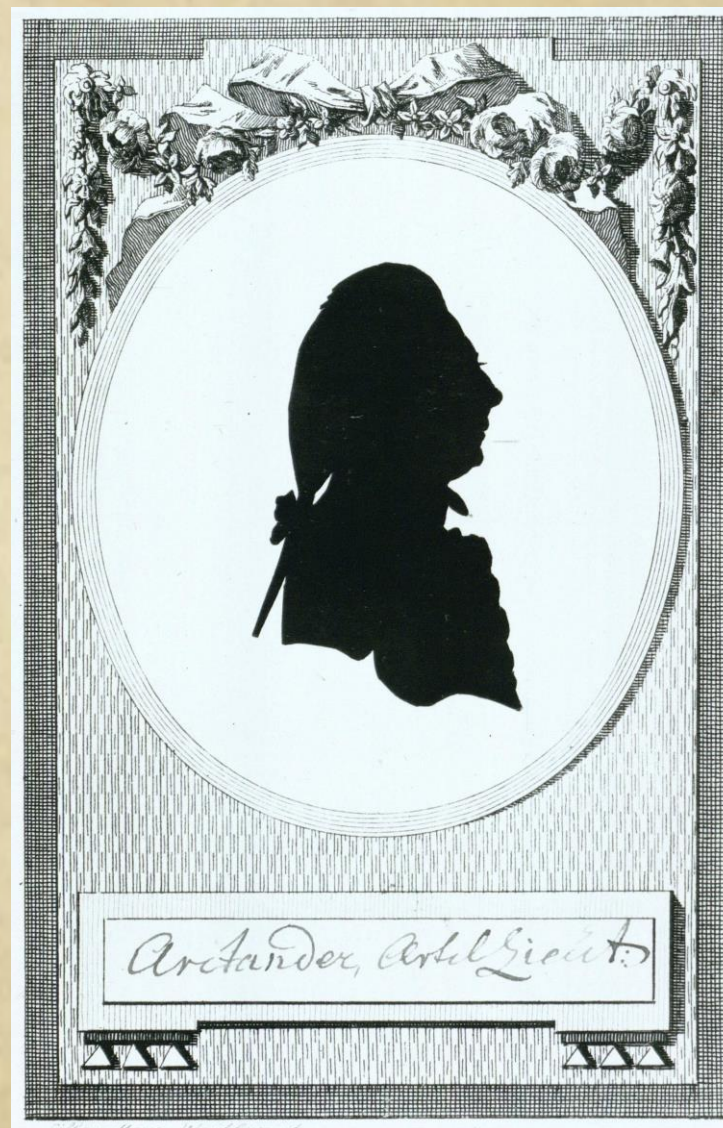

Rigsarkivet: Hillerød Byfoged og Frederiksborg Birk, Lister over landeværnsmænd med af- og tilgangslister, M-1

Amtmænd på Frederiksborg: Fra jægermester til artillerist

Heinrich von Levetzow til Kokkedal (1771-1805)

Hans Nicolai Arctander (1805-1826)

Uniform i Rigsarkivet: *Danske Kancelli, 4. Departement, Brevsager, M19-10, sag 2090*

Arctander: Silhuet af Joachim Gottfried Wilhelm Weitlandt. Det Kongelige Bibliotek.

Borgervæbningen i Helsingør

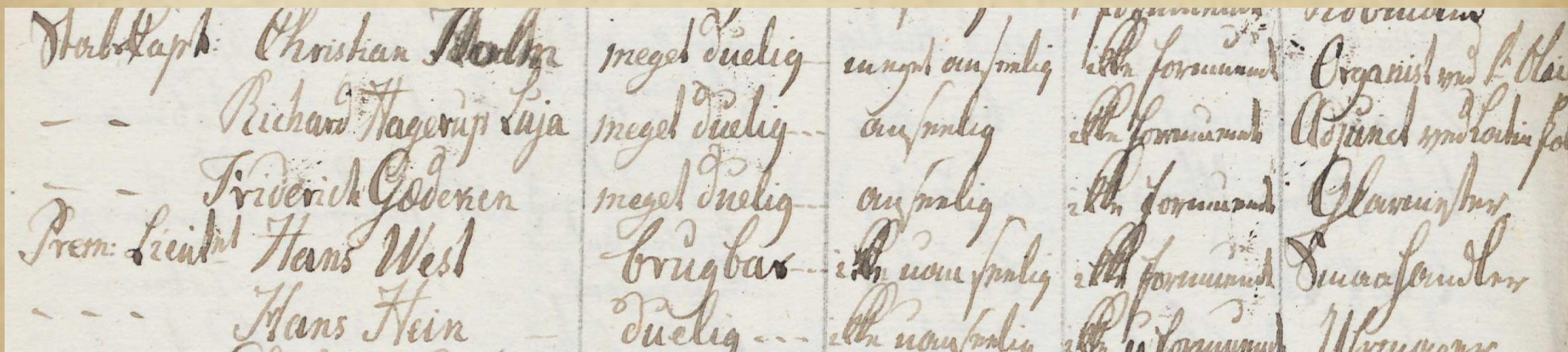
*Helsingør
Borgerkapitlens Uniform
ved Artillerie Corpset.*

Helsingør 1801	Antal	Helsingør 1803	Antal
1. Afdeling (borgere)	99	1. Kompagni Artillerikorps	280
2. Afdeling (artilleri)	85	2. Kompagni Artillerikorps	
-	-	Brandskorps	45
I alt:	184	I alt:	325

Borgerlig officer, 1803

Kilde: Dansk Center for Byhistorie, gengivet efter Dronningens Håndbibliotek

Borgerlige artillerister

Navn	Duelighed	Kropsbygning	Formue	Erhverv
Christian Holm	Meget duelig	Meget anselig	Ikke formuende	Organist
Richard Hagerup	Meget duelig	Anselig	Ikke formuende	Adjunkt
Frederik Godeken	Meget duelig	Anselig	Ikke formuende	Glarmester
Hans West	Brugbar	Ikke uanselig	Ikke formuende	Småhandlende
Hans Hein	Duelig	Ikke uanselig	Ikke uformuende	Urmager

Landgangen i Vedbæk 16/8 1807

"Det andet udfald", 20/8 1807

Udfaldet i Classens Have. Maleri af C.W. Eckersberg, 1807. I højre hjørne ses formentlig Ernst Frederik Walterstorff i spidsen for tropper fra 1.-4. eller 8.-9. bataljon.

Københavns bombardement, 4.-5./9 1807

C.A. Lorentzen, Den rædsomste Nat. Kongens Nytorv under bombardementet natten mellem 4. og 5. september 1807, 1807-1808, Statens Museum for Kunst.

Flådens ran, 13. Oktober 1807

Den Engelske Nations Skændsel udøvet paa Nyholm
den 13. Oktober 1807.
Telegrafet det nærværende Engelske Ministerium.
Dette er i Publiket da Raadet Begynder at følge. Haas del.

Vile Raiffe commise par les Anglois sur le Chantier
des Vaisseaux du Roi le 13. Octobre 1807.
Dedié au Ministère Britannique actuel

Georg Christian Wilhelm Haas, Den Engelske Nations Skændsel udøvet på Nyholm.
Det Kongelige Bibliotek.

Militær kommando: Landeværnschefer

Navn	Årstal
Ernst Frederik von Walterstorff	1801-1808 (officielt)
Thomas Wedelsparre	1801-1803 (uofficielt)
Lorentz Schrødersee	1807-1808 (uofficielt)

Detalje fra "Den engelske parlamentær går i land under slaget på Reden" (1802)
"Ernst Frederik von Walterstorff", som gesandt i Paris, Charles-Pierre Verhulst, privateje

Brug Hirschs kartotek (metode 1)

RIGSARKIVET Arkivalieronline	
Forsvarets arkiver - Registre og hjælpemidler	
Arkiv	Indhold
Finansmin., 3. Departement, Enkeforsørgelseskontoret	Navnelister til Hædersgaven 1864 (1990 - 1990)
Forsvarets Arkiver, Arkivskabte Hjælpemidler	3. Afdelings folioregistratur bd. 1000 H 12, gammel registratur (-)
Forsvarets Arkiver, Arkivskabte Hjælpemidler	3. Afdelings folioregistratur bd. 1000 H 12: Geografiske kort, ny registratur (1585 - 1964)
Forsvarets Arkiver, Arkivskabte Hjælpemidler	3. Afdelings folioregistratur bd. 1000 H 13: Militære kort (1670 - 1960)
Forsvarets Arkiver, Arkivskabte Hjælpemidler	3. Afdelings folioregistratur bd. 1000 H 6-11: Krigshistoriske kort (1500 - 1945)
Forsvarets Arkiver, Arkivskabte Hjælpemidler	3. Afdelings folioregistratur bd. 1000 H-14: Feignets samling 1 (1600 - 1761)
Forsvarets Arkiver, Arkivskabte Hjælpemidler	3. Afdelings folioregistratur bd. 1000 H-14: Feignets samling 2 (1600 - 1761)
Forsvarets Arkiver, Arkivskabte Hjælpemidler	3. Afdelings folioregistratur bd. 1000 H-14: G XII, Danske ældre og yngre kort (1572 - 1993)
Forsvarets Arkiver, Arkivskabte Hjælpemidler	3. Afdelings folioregistratur bd. 1000 H-14: G XIV, Kort over Færøerne (1950 - 1989)
Forsvarets Arkiver, Arkivskabte Hjælpemidler	3. Afdelings folioregistratur bd. 1000 H-14: Topografiske og krigshistoriske atlas m.v. (1523 - 1945)
Forsvarets Arkiver, Arkivskabte Hjælpemidler	3. Afdelings folioregistratur bd. 1000 H-16: Skibs- og maskintegninger (1923 - 1964)
Forsvarets Arkiver, Arkivskabte Hjælpemidler	3. Afdelings folioregistratur bd. 1000 H-17: Tegninger af flyvemaskiner (1900 - 1940)
Forsvarets Arkiver, Arkivskabte Hjælpemidler	3. Afdelings folioregistratur bd. 1000 H-18: Tegninger af flyvemaskinemotorer (1900 - 1940)
Forsvarets Arkiver, Arkivskabte Hjælpemidler	3. Afdelings folioregistratur bd. 1000 H-19 (1900 - 1958)

- Arkivalier Online →
- Forsvarets Arkiver →
- Hirsch's Kartotek over Danske og Norske Officerer →

Vælg bogstav! (efternavn)

Greve Wallersdorff II
Ernst Friedrich, Søn af Major Christian
og Barbara Marie Münthe
f. $\frac{1}{4}$ 1755 i Tönder
Løst 30/3 1771; Dødt $\frac{31}{12}$ 1773; ifølge kongl. Ordre
af 7/4 1774 afgivet for kongen og forelevet med Hæder
Kendt paa 25/7 1777
Søn kielant i Generallieutenants 1777
Kammerherre 1782
Vicegouverneur paa de vestindiske Øer
1785

Brug Hirsch: Metode 2

Slægtsforskernes Bibliotek

Danskernes Historie Online

Søg

Bibliotekskatalog

Alle biblioteker

OK

[Udvidet søgning](#) | [Søgning i normdata](#) | [Emne-område](#) | [Biblioteker](#)

Start

Samlinger

Tryk her og besøg bibliotekets hjemmeside og se samlinger under "Søgninger" og "Søg: Emne".

Her er en liste over alle bibliotekets online-titler

Alternativ søgning - fritekst søgning i alle online værker:

FORBEDRET AF Google

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Danskernes Historie Online

Biblioteket er et specialbibliotek for historikere, slægtsforskere og andre historie-interesserede. Det indeholder værker, der er en del af vores fælles kulturarv, blandt andet omfattende slægts-, lokal- og personalhistorie. De ældste værker er udarbejdet i slutningen af 1500-tallet, og bestanden rækker frem til nutiden.

Slægtsforskernes Bibliotek blev etableret i 2012 af den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Det primære formål med Slægtsforskernes Bibliotek er at digitalisere bibliotekets samlinger. Biblioteket modtager gerne donationer, hvad enten der er tale om fysiske bøger, elektroniske værker eller værker, der allerede er scannet. Vi registrerer materialerne og stiller dem til rådighed for alle interesserede.

Nye e-værker

Tryk her for at besøge bibliotekets hjemmeside og se nyeste online skanninger under "Nyeste online".

Fortegnelse over danske og norske Officerer fra 1648-1814 - Navneliste.

af [Hirsch, J. C. W](#) | [Hirsch, Kay](#).

Materialetype: Tekst; Format: tryk; Indholdstypekode: Literær form: Fagbøger; Målgruppe: Specialiseret;

Publication details: 1907

Onlineadgang: [Åbn PDF \(10 MB\)](#) [Søgbart](#). Slægtsforskernes Bibliotek. Med links til de indekserede bind.

Tilgængelighed: **Eksemplarer tilgængelige til udlån**: Slægtsforskernes Bibliotek Online (1).

Placering(er): **Ebog online**.

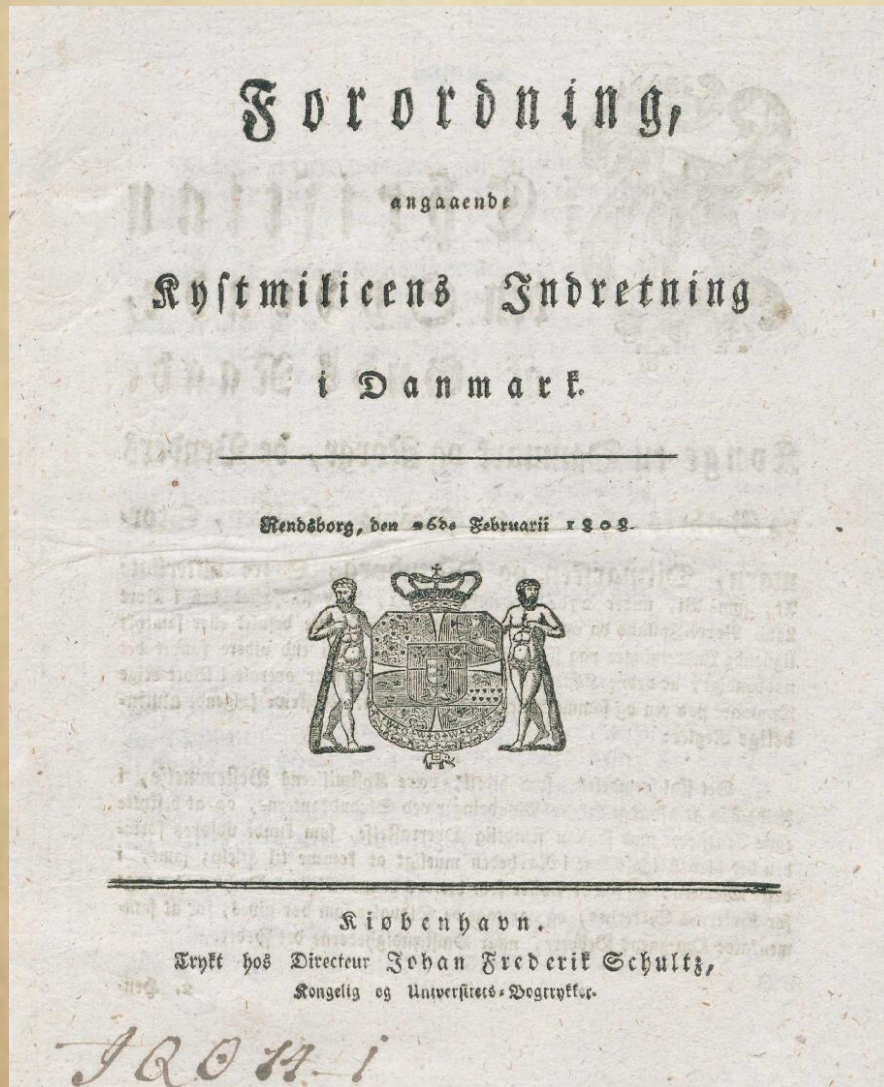
Brug Hirsch: Metode 2, fortsat

Waltersdorff, Walterstorff	Christian	29	12-1
Waltersdorff, Walterstorff	Christian	29	12-1
Waltersdorff, Walterstorff	Ernst Cortwright	30	12-1
Waltersdorff, Walterstorff	Ernst Friederich	30	12-1
Waltersdorff, Walterstorff	Ernst Frederick	30	12-1
Waltersdorff, Walterstorff	Ernst Frederick Poul	30	12-1
Waltersdorff, Walterstorff		30	12-1

Ernst Friedrich - Greve, Søn af Major Christian og Barbara
 Marie Minette - f. $\frac{1}{4}$ i Tönning $\frac{1}{4}$ 1755 - Landkadet $\frac{30}{3}$ 1771 -
 Dage $\frac{36}{12}$ 73 - ifølge kgl. Ordre af $\frac{7}{4}$ 1774 afsat for Landkadetkorps
 og forblev ved Høft - kom for $\frac{25}{1}$ 1777 - Afskedstakt: Generalstabs
 kammer: 1777 - kammer: 1782 - Vicegouverneur des de vestindiske Per
 1785 - Generalgouverneur sammesteds 1787 - Direktor for Generalpostam
 tet 1797 til 1809 - Direktor for det kgl. Theater for 1798 til 1801 - i sin Per $\frac{18}{9}$
 1801 - Chef for nordtyske Landvornes Regt $\frac{20}{3}$ 1801 (9 Bataljoner)
 - i den tid: 1801 (tillig med Hindholen) for at indskrænke med Mel
 son, da han var det eneste Sprø sødte - blev $\frac{5}{11}$ 1802 ophjæst blandt
 Armies Generaler med Generalmaj. Karakter for $\frac{30}{9}$ 1801 - sat à la suite

Nedlæggelse af landeværn & reorganisering af kystmilit

Forordning angående kystmilitsens Indretning, 26. februar 1808

- *Forordning af 26/2 1808*
- Obligatorisk tjeneste for mænd mellem 20 og 50 op til 2 mile ind i landet
- Forstanderi (50 mand)
- Distriktsafdeling (4-8 forstanderier)
- Øvelse to timer hver søndag
- Fælles tegn (kokarde) fra 1808
- Bestemmelser for uniform fra januar 1809
- Gældende til 1848 (!)

Frederiksborg Amts Kystmilitsdistrikter

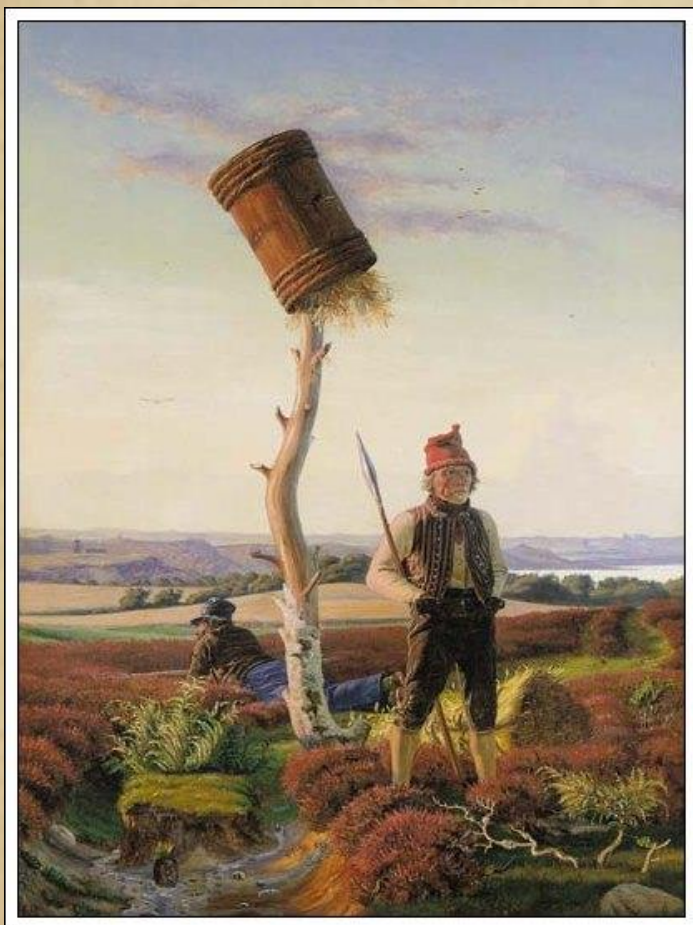
Frederiksborg Amts Kystmilitsdistrikter

		Cronborg District.				
Lyng Cronborg	1. Hr. <i>Stokmar</i> , forhen Skovrider, boende paa Sletten.	1. <i>Erich Hansen</i> , Gaardejer i Endrup	184	518	Asminderød	<i>Fredensborg.</i>
		2. <i>Peder Hansen</i> , Gaardejer i Rortang	143		Tikiøb Søndre Deel	
		3. <i>Peder Sørensen</i> , Gaardejer i Saane	102		Tikiøb Nordre Deel	
		4. <i>Thomas Bentsen</i> , Gaardejer i Lönholt	53		Grönholt	<i>Fredensborg.</i>
		5. <i>Hans Pedersen</i> , Vangemand i Gravervangen	36		Nödeböl	
Holboe	2. Fyr-Inspecteur <i>Thykier</i> , boende ved Nakkehoved.	1. <i>Hans Pedersen</i> , Gaardejer i Paslebek	79	378	Söeborg	<i>Esrum.</i>
		2. <i>Gudmann Nielsen</i> , Huusejer i Lundshöy	81		Blidstrup	
		3. <i>Hans Knudsen</i> , Gaardejer i Waldbye	34		Waldbye	
		4. <i>Niels Larsen</i> , Gaardejer i Skov-Biörstrup	85		Græsted	
		5. <i>Skade</i> , Kromand paa Esferum	56		Esbönderup	
		6. <i>Niels Hansen</i> , Gaardejer i Maarum	43		Maarum	
Holboe	3. Hr. <i>Schau</i> , Gaardejer i Helsing, forhen Borger-Capitain i Kiöbenhavn.	1. <i>Christopher Hansen</i> , Gaardejer i Tisvilde	19	327	Tibirke	<i>Helsing.</i>
		2. <i>Niels Knudsen</i> , Gaardejer i Wiibye	96		Weibye	
		3. <i>Christen Larsen</i> , Gaardejer i Ramlöse	66		Ramlöse	
		4. <i>Lars Nielsen</i> , Gaardejer i Laugöe	94		Helsing	
		5. <i>Lars Pedersen</i> , Gaardejer i Annisfe	52		Annisfe	
		Summa	1223			
		Hirschholms District.				
Lyng Cronborg	1. Hr. <i>Seehusen</i> , Kobberstikker i Birkeröd.	1. <i>Reinhard</i> , Tracteur paa Hirschholm	206	363	Hirschholm	<i>Hirschholm.</i>
		2. Hr. <i>Sonne</i> , Kobberstikker i Birkeröd	157		Birkeröd	
Lyng Cronborg	2. Hr. <i>Peter Lasfen</i> paa Donse Krudtmölle.	1. <i>Jens Andersen</i> , Gaardejer i Mortenstrup	130	400	Blouströd	<i>Karleboe.</i>
		2. <i>Friderich Möller</i> , Gaardejer i Niveröd	270		Carleboe	
		Summa	763			

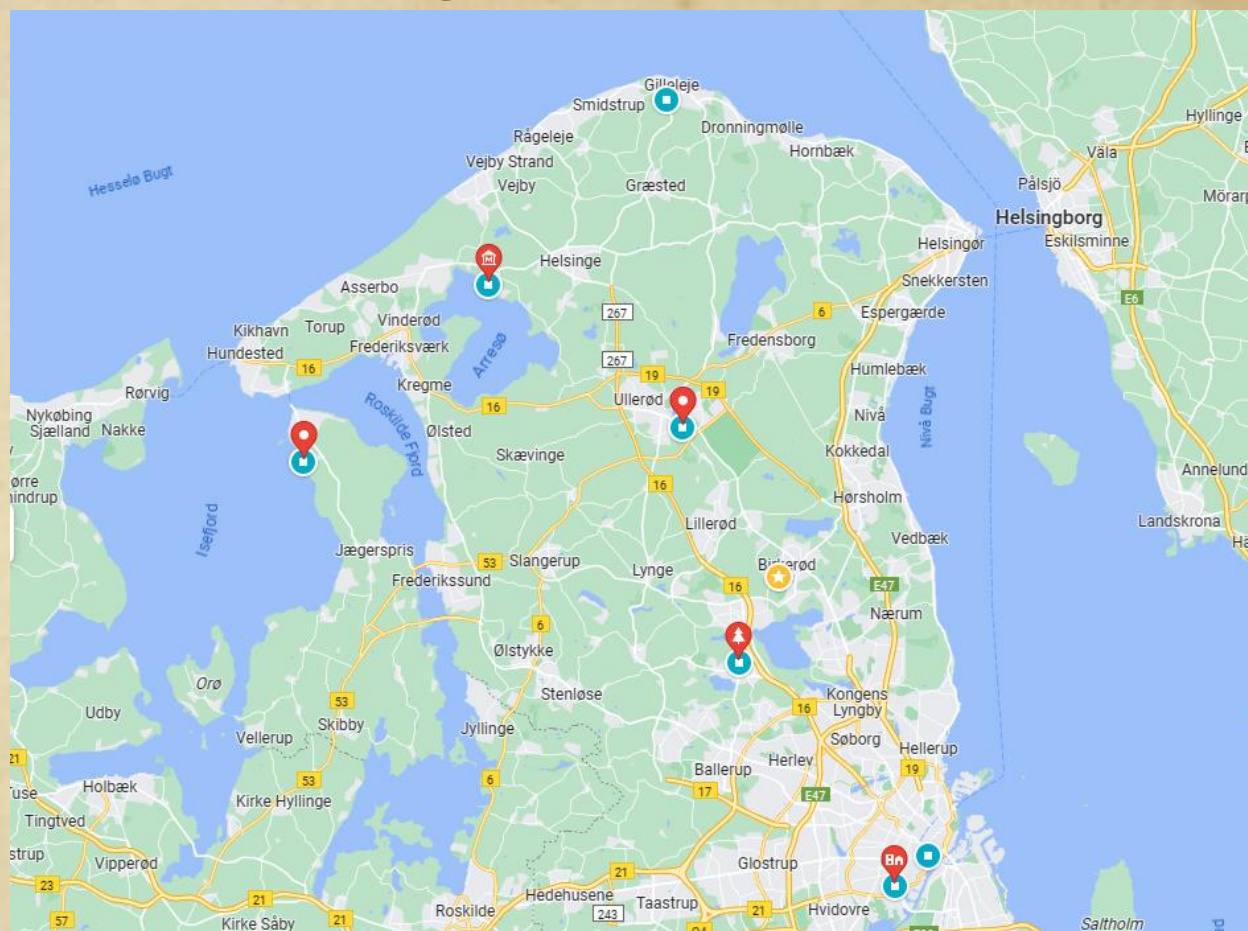
Recapitulation.

Friderichsborg District	6 Bestyrere,	26 Anförere,	1423 Kystbevogtere
Cronborg District	3 —	16 —	1223 —
Hirschholms District	2 —	4 —	763 —
Summa for det heele Amt 11 Bestyrere, 46 Anförere, 3409 Kysibevogtere.			

Bavnevagt

"Bavnevagt", Christen Dalsgaard 1848

Stednavnebase		
Der er her mulighed for at søge i en database, indeholdende 59881 danske stednavne og deres tilknytning til sogn, kommune og amt. Kommuner og amter er i henhold til inddelingen fra 1970.		Here you can search a database, containing 59881 Danish place names with info about Parish, Community and County according to the county-organisation of 1970.
Stednavn	Søg efter et stednavn	Search a place name
Sogn	Alle stednavne inden for et sogn	All place names within a parish
Husk: kun at bruge basen som vejledende.		

Herover: Krabsens Stednavnebase

Hvem gavnede det hele?

Frederik 6. og "de Røde Fjer"

Livgarden til hest. Maleri af Johannes Senn, 1808. Frederik 6. ses midt for iført blå ordensbånd.
Maleri affotograferet af Christian Würgler på Brahetrolleborg i 1992.

"De Røde Fjer"

Navn	Ansvarsområder	Erfaring	Titler
Johan Frederik Blix Oppen	Den optiske telegraf	Taget til fange af franskmændene i 1806	Kammerherre, Dannebrogsmænd
Frederik Caspar Conrad Frieboe	Medlem af generalstaben		Kammerherre, Dannebrogordenen
Hans Henrik Rømeling	Defensionskommissionen	Stabschef (Holsten)	Kammerherre, Dannebrogsmænd

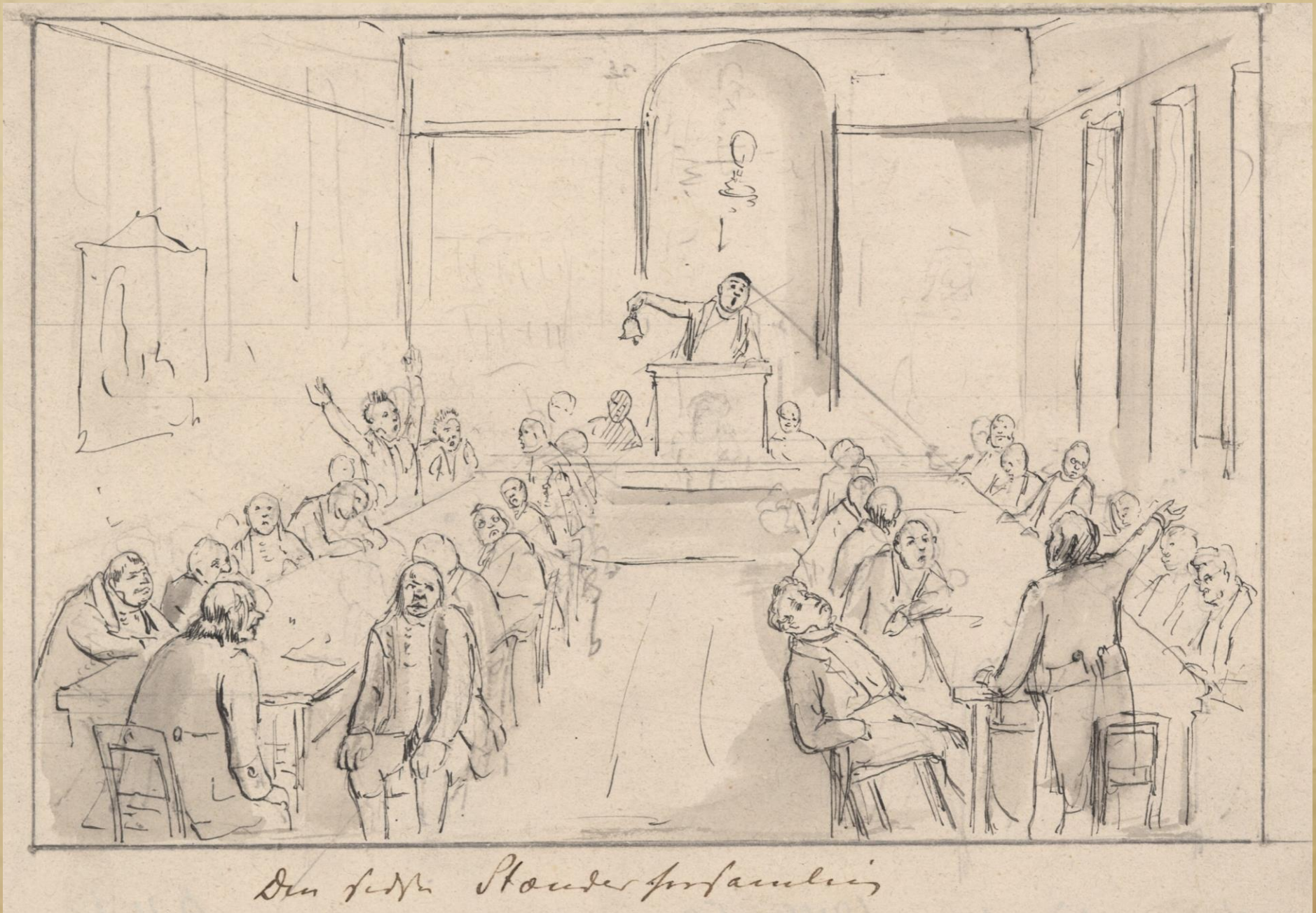
"De Grønne Fjer"

Navn	Ansvarsområder	Erfaring	Titler
Ernst Frederik von Walterstorff	Nordre Sjællandske Landeværnsregiment, den optiske telegraf	Slaget om København 1807, sat for en krigsret, eksil i udlandet	Hvid ridder, Dannebrogsmænd
Johann Gottlieb Penich	Nordre Jyske Landeværnsregiment, Frederikshavns kommandant	Overfaldet på Frederikshavn 1808, sat for en krigsret, "arbejdsløs"	Pensionist
Joachim Castenschiold	General for landeværnshæren	Slaget ved Køge 1807, sat for en krigsret	Hvid ridder

Ak, så forandret...

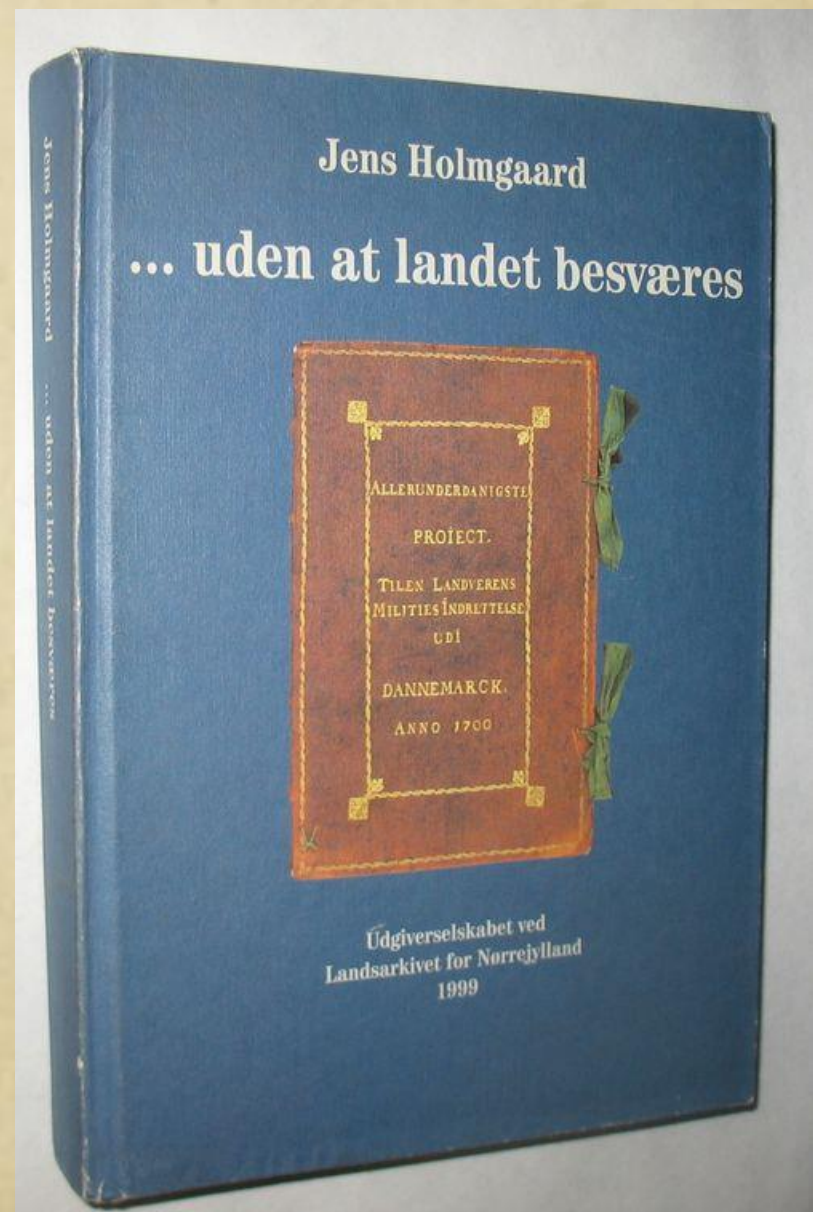
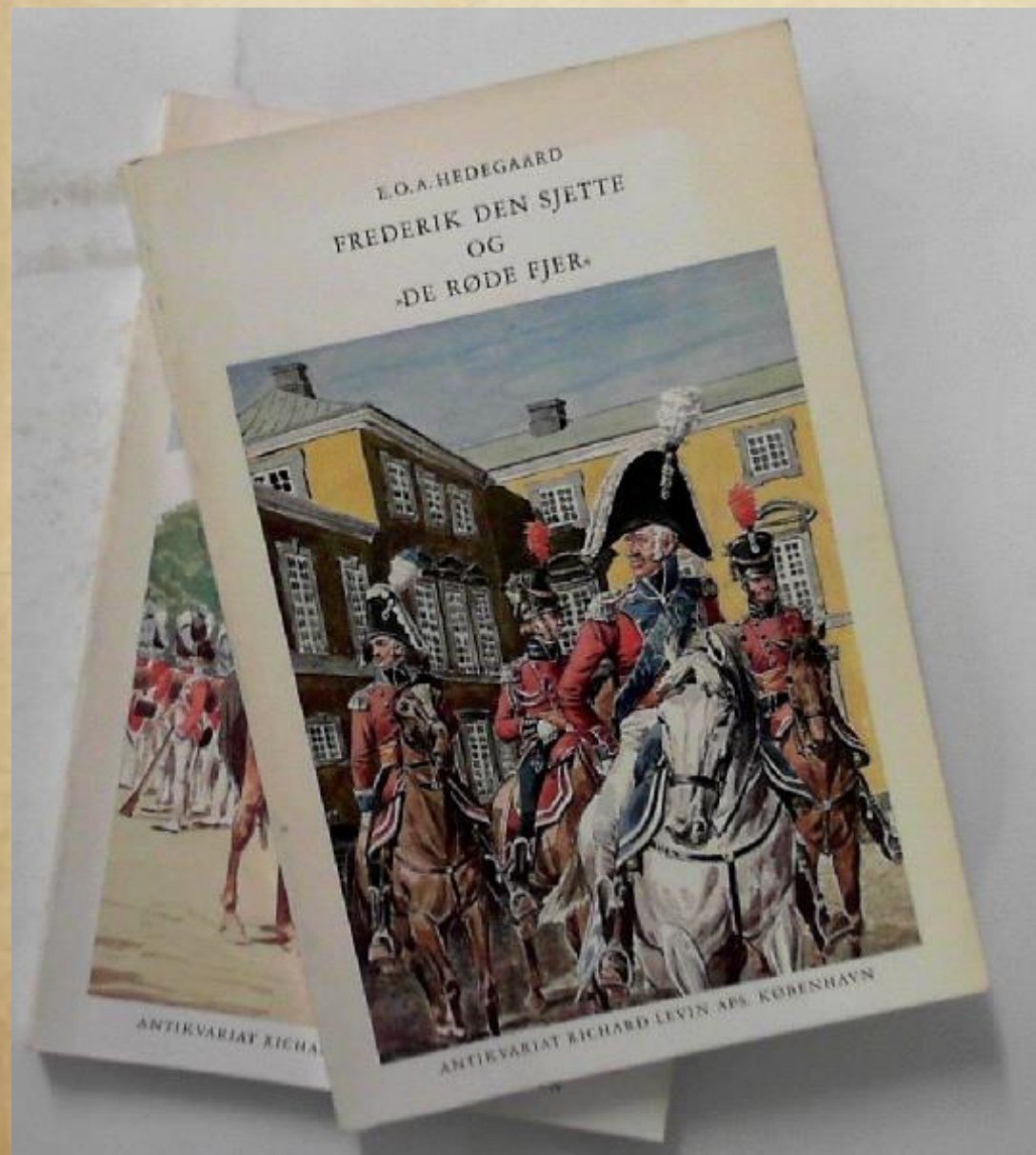
Før Napoleonskrigene	Under og efter Napoleonskrigene
Danske Imperium	Helstaten
44 danske amter	24 danske amter
Trykkefrihed	Censur
Hvervede tropper	Kun indfødte tropper
Landmilits, sømilits	Linjehær, forstærkningsbataljoner, kystmilits, sømilits
Stavnsbånd	Stænderforsamlinger
Korporlige straffe (træhesten, spidsrod)	Bøde- og fængselsstraffe

Danmark efter Napoleonstiden

"Den sidste Stænderforsamling", Peter Klæstrup, Det Kongelige Bibliotek

Hvor finder jeg ud af mere?

Hvor finder jeg ud af mere?

Slægtsforskning

i lægdsruller, søruller og i hærens og søværnets arkiver

Af Jørgen Green

FORLAGET GRIFO

ANER I KRIG

- Kilder fra Napoleonskrigene til 2. Verdenskrig

